

การพัฒนานิทานส่งเสริมทักษะ Soft Skills ของนักเรียนในโรงเรียน
โครงการกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*
THE DEVELOPMENT OF STORYTELLING MATERIALS
TO PROMOTE STUDENTS' SOFT SKILLS IN EDUCATION FUND SCHOOLS
IN PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA PROVINCE

รุ่งทิwa สุภานันท์*, วริศรา จุ้ยดอนกลอย

Rungtiva Supanunt*, Waritsara Juidonkloy

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา พระนครศรีอยุธยา ประเทศไทย

Faculty of Education, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, Phranakhon Si Ayutthaya, Thailand

*Corresponding author E-mail: rungtiva.s@aru.ac.th

*Tel: 097-446-5415

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสามารถในการพัฒนานิทานส่งเสริมทักษะ Soft Skills ของครูในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) ศึกษาความสามารถในทักษะ Soft Skills ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย ครู 16 คน และนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 32 คน จากโรงเรียนกองทุนการศึกษา 8 โรงเรียน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ โรงเรียนวัดจุฬามณี โรงเรียนวัดม่วงหวาน โรงเรียนมาลาอิสสระเคราะห์ โรงเรียนรุ่งวิทยาประชาอุบลมภ์ โรงเรียนวัดหนองไม้ซุง โรงเรียนบ้านช้าง โรงเรียนวัดทางหลวง และโรงเรียนวัดสามเพลง ปีการศึกษา 2568 เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบวัดความสามารถในการพัฒนานิทานส่งเสริมทักษะ Soft Skills สำหรับครู (IOC = 0.80 - 1.00) และแบบประเมินทักษะ Soft Skills ของนักเรียน (IOC = 0.80 - 1.00, Cronbach's Alpha = 0.92) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Wilcoxon Signed-Ranks Test ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการสร้างนิทานของครู คะแนนเฉลี่ยความสามารถของครูหลังการพัฒนา ($\bar{X}$ = 42.87) สูงกว่าก่อนการพัฒนา ($\bar{X}$ = 39.45) และสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Z = -2.67, p = .008) 2) ผลการพัฒนาความสามารถในทักษะ Soft Skills ของนักเรียน พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยนิทานที่พัฒนาขึ้นมีระดับทักษะ Soft Skills โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 4.33, S.D. = 0.51) โดยเฉพาะด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านการทำงานร่วมกันและภาวะผู้นำซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ผลการวิจัยแสดงว่านิทานเป็นสื่อการเรียนรู้มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะ Soft Skills นักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ

คำสำคัญ: การพัฒนานิทาน, ทักษะ Soft Skills, โรงเรียนกองทุนการศึกษา

Abstract

This research article aimed to: 1) Examine teachers' ability to develop storytelling materials promoting Soft Skills in Education Fund Schools in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province, and 2) Assess the Soft Skills of Grade 6 students in Education Fund Schools in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. The samples were selected through purposive sampling and consisted of 16 teachers and 32 Grade 6 students from eight Education Fund Schools in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province, namely Wat Chulamani School, Wat Muang Wan School, Mala-ee Songkhro School, Rungwittaya Pracha-uppatham School, Wat Nong Mai Sung School, Ban Chang School, Wat Tang Luang School, and Wat Sam Phleng School, during the 2025 academic year. The research instruments comprised a teacher ability assessment for developing Soft Skills storytelling materials (IOC = 0.80 - 1.00) and a student Soft Skills assessment rubric (IOC = 0.80-1.00; Cronbach's Alpha = 0.92). Data were analyzed using mean, standard deviation, and the Wilcoxon Signed-Ranks Test. The findings revealed that: 1) Regarding teachers' storytelling development ability, the post-development mean score ($\bar{X}$ = 42.87) was significantly higher than the pre-development mean score ($\bar{X}$ = 39.45) and exceeded the 80 percent criterion of the total score at the .05 level of statistical significance (Z = -2.67, p = .008); and 2) Regarding students' Soft Skills, students who participated in learning activities using the developed storytelling materials achieved an overall Soft Skills level rated as very good ($\bar{X}$ = 4.33, S.D. = 0.51), with moral and ethical competency and collaboration and leadership skills recording the highest mean scores among all eight dimensions. The research findings indicate that storytelling as a learning medium is effective in developing students' Soft Skills significantly.

Keywords: The Developing Stories, Soft Skills, Education Equity Fund Schools

บทนำ

ในปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 มุ่งพัฒนานักเรียนให้มีทักษะที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตอย่างรอบด้าน ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) กำหนดแนวทางปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21 โดยออกแบบกระบวนการเรียนรู้ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษาบนฐานของสหวิทยาการ ทั้งวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ ศิลปะ และคณิตศาสตร์ พร้อมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้เชิงบูรณาการที่เน้นการลงมือปฏิบัติ การสะท้อนคิด และการกำกับกับการเรียนรู้ของตนเอง (ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580, 2561) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาสรุปในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 กำหนดเป้าหมายด้านผู้เรียน (Learner Aspirations) มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3R8C) จัดการศึกษาในปัจจุบันจึงต้องปรับเปลี่ยนให้ตอบสนองกับทิศทางการผลิตและการพัฒนากำลังคน โดยมุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 ทั้งความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศท่ามกลางกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลง ทักษะสำคัญที่จำเป็นในโลกศตวรรษที่ 21 เรียกตามคำย่อว่า 3Rs + 8Cs โดย 3Rs ได้แก่ ทักษะการอ่านออก (Reading) การเขียนได้ (WRiting) และการคิดเลขเป็น (ARithmetics) ส่วน 8Cs ประกอบด้วย ทักษะสำคัญ 8 ด้าน ได้แก่ 1) ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) 2) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) 3) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมและ

ต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural Understanding) 4) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) 5) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information and Media Literacy) 6) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) 7) ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) และ 8) ความมีเมตตา กรุณา วินัย คุณธรรม และจริยธรรม (Compassion) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

ทักษะดังที่กล่าวมาข้างต้น สอดคล้องกับนิยามของทักษะ Soft Skills เพราะ Soft Skills คือ ความสามารถ ลักษณะเฉพาะ หรือคุณสมบัติเฉพาะของแต่ละบุคคลในการควบคุมและจัดการกับอารมณ์ความรู้สึก ในการตอบสนอง กับปฏิสัมพันธ์ที่ได้รับจากผู้อื่น อาจจะทำให้เกิดจากการบ่มเพาะเลี้ยงดู การฝึกฝน หรือการฝึกอบรมที่เหมาะสมเป็น ระยะเวลาจนกลายเป็นนิสัยส่วนบุคคลที่ดี หรือบางทักษะ อาจจะต้องมีการพัฒนา ปรับปรุง หรือเรียนรู้ใหม่ จากการทำงาน เพราะจำเป็นในการทำงานเฉพาะ ในแต่ละสถานที่ และ Soft Skills ยังช่วยเสริมทักษะอื่น ที่จำเป็น ต่อการใช้ชีวิตและการทำงานให้มี ประสิทธิภาพเพิ่มสูงขึ้น เช่น ทักษะทางด้านเทคนิค ทักษะทางด้านวิชาการ และ ทักษะในการ ประกอบอาชีพ เป็นต้น ซึ่งทุกทักษะล้วนมีส่วนช่วยให้บุคคลมีความสุขกับชีวิตการทำงาน และสามารถประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานได้อย่างมีคุณภาพและมั่นคง (สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา, 2565) ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าเป็นทักษะพื้นฐานที่มีความสำคัญควบคู่กับความรู้ทางวิชาการ ซึ่งเป็นช่วงวัยที่เหมาะสมต่อการปลูกฝังคุณลักษณะ ทศนคติ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ อย่างไรก็ตาม การจัด การเรียนการสอนในบริบทโรงเรียนขนาดเล็กยังขาดสื่อและนวัตกรรมที่เอื้อต่อการส่งเสริมทักษะ Soft Skills อย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ ธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับประถมศึกษา เป้าหมายของการศึกษาในยุคความรู้ (Knowledge Age) แตกต่างจากยุคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมอย่างสิ้นเชิง โดยเน้นไปที่การพัฒนาตนเองผ่าน เทคโนโลยี การสร้างนวัตกรรม และการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองโลกผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ ทักษะที่จำเป็น จึงไม่ใช่เพียงแค่ความรู้ในวิชาการ (Hard Skills) แต่เป็นทักษะเพื่อการดำรงชีวิตที่ช่วยให้บุคคลสามารถรับมือกับ ความไม่แน่นอนได้ ทักษะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตและการทำงาน (Soft Skills) เกี่ยวข้องกับการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การจัดการอารมณ์ และกระบวนการคิด ซึ่งแตกต่างจาก Hard Skill ที่เป็นทักษะเชิงเทคนิคหรือความรู้เฉพาะทาง ในอาชีพ Soft Skills ไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวและมักจะพัฒนาผ่านประสบการณ์และการขัดเกลาทางสังคม (วิจารณ์ พานิช, 2555) ด้วยเหตุนี้ การวางรากฐาน Soft Skills ให้แก่นักเรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นช่วงวัยที่เหมาะสมต่อการปลูกฝังคุณลักษณะ ทศนคติ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ผู้วิจัยพบปัญหาและ ช่องว่างด้าน Soft Skills ในโรงเรียนกองทุนการศึกษา เนื่องจากโรงเรียนกองทุนการศึกษาและโรงเรียนเครือข่ายใน พื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 อยู่ภายใต้การดูแลรับผิดชอบหลักของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา แม้โรงเรียนดังกล่าว จะสามารถจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ในภาพรวม แต่ยังประสบปัญหาด้านการพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จากการศึกษา สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า ครูผู้สอนยังประสบข้อจำกัดด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงปัญหา ด้านอัตราากำลังครูที่ไม่เพียงพอ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ไม่สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน และข้อจำกัด ด้านการวัดและประเมินผล ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้อย่างไม่สามารถพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะ ในด้านทักษะ Soft Skills อันเป็นทักษะสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ สื่อสาร ทำงานร่วมกับผู้อื่น และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบริบทของผู้เรียน ทำให้การพัฒนาทักษะ ยังไม่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมในโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงช่องว่างสำคัญที่ต้องได้รับการแก้ไข อย่างเร่งด่วน

การที่นิทานเหมาะสมกับการพัฒนา Soft Skills เพราะนิทานเป็นสื่อที่มีคุณสมบัติเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนา Soft Skills ในผู้เรียนระดับประถมศึกษา เนื่องจากสามารถถ่ายทอดทักษะผ่านเรื่องราวและตัวละครได้อย่างเป็นธรรมชาติ แต่ละเรื่องสามารถออกแบบให้ตัวละครเผชิญสถานการณ์ที่สอดคล้องกับทักษะ 8C เฉพาะด้าน ผ่านบทสนทนา เหตุการณ์ และการตัดสินใจของตัวละคร ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และซึมซับทักษะ โดยไม่รู้ตัว นอกจากนี้ นิทานยังเข้าถึงได้ง่าย กระตุ้นจินตนาการ และสอดคล้องกับธรรมชาติ การเรียนรู้ของเด็กประถมศึกษา งานวิจัยหลายชิ้นยืนยันประสิทธิผลของนิทานในการพัฒนาทักษะและพฤติกรรมผู้เรียน ได้แก่ งานวิจัยศึกษาการสร้างสื่อนิทานเพื่อพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมด้านความมีน้ำใจในเด็กปฐมวัย ซึ่งผลการวิจัยนี้ ได้ใช้การโน้มน้าวใจในการสร้างนิทานให้เด็กมีคุณธรรมได้สำเร็จจากการเลียนแบบพฤติกรรมตัวละครในนิทาน จากงานวิจัยนี้ แสดงให้เห็นว่า นิทาน มีผลต่อการที่ได้จะเลียนแบบพฤติกรรมตัวละครในนิทานได้ (ปิปปภา ร่วมสุข และคณะ, 2558) ดังนั้น จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้วิจัยเห็นว่าควรตระหนักว่าการสร้างนิทานที่ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย จะเป็นแนวทางสู่การพัฒนาทักษะให้ผู้เรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัย เรื่อง การพัฒนาหนังสือนิทานคุณธรรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโนนกง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสือนิทานคุณธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ณรงค์ฤทธิ์ เรืองบุญ และคณะ, 2555) นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิดในงานวิจัย เรื่อง การใช้นิทานพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงคำคล้องจองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีคะแนนทักษะการอ่านออกเสียงคำคล้องจองหลังเรียน สูงกว่าร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม (20 คะแนน) ทุกคน (กรภัทร เถตวงษ์, 2562) และสอดคล้องกับงานวิจัย เรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการฟัง และการพูดของเด็กปฐมวัยโดยใช้หนังสือนิทานประกอบกิจกรรมสร้างสรรค์ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟัง และการพูดของเด็กปฐมวัย ระหว่างก่อนและหลังโดยใช้หนังสือนิทานประกอบกิจกรรมสร้างสรรค์ พบว่า การพัฒนา ความสามารถในการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากงานวิจัยดังที่กล่าวมาแสดงให้เห็นถึงนิทานมีส่วนช่วยในการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ได้ตั้งแต่วัยเด็ก (วารินทร์ คำจา และคณะ, 2567) แม้งานวิจัยที่ผ่านมาจะแสดงให้เห็นว่านิทานมีประสิทธิผลในการพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน แต่ยังไม่พบช่องว่างสำคัญในสองประเด็น ประการแรกงานวิจัยส่วนใหญ่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะทางวิชาการ หรือ คุณธรรมด้านใดด้านหนึ่งเป็นการเฉพาะ ยังขาดงานวิจัยที่พัฒนานิทานเพื่อส่งเสริม Soft Skills อย่างครอบคลุม และเป็นระบบตามกรอบ 8C สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ประการที่สอง งานวิจัยที่มีอยู่มักเป็นการนำนิทานสำเร็จรูปมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยยังขาดกระบวนการเสริมสร้างความสามารถของครูในการพัฒนานิทาน ที่สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น ความจำเป็นในการพัฒนาครูให้มีความสามารถสร้างนิทานด้วยตนเองจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะครูที่เข้าใจบริบทของโรงเรียน ชุมชน ผู้เรียนจะสามารถออกแบบนิทานที่ตรงกับความต้องการ เอื้อต่อการพัฒนา Soft Skills ของนักเรียนได้อย่างแท้จริง โดยเฉพาะในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการขับเคลื่อน นโยบายพัฒนาผู้เรียนและโครงการเครือข่ายคุณธรรม จริยธรรมอย่างต่อเนื่อง

ด้วยเหตุนี้ งานวิจัยนี้จึงมุ่งพัฒนานิทานส่งเสริมทักษะ Soft Skills โดยกระบวนการเสริมสร้าง ความสามารถของครูโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อให้ครูสามารถสร้าง และนำนิทานไปใช้เป็นสื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับบริบท ของโรงเรียนขนาดเล็ก อีกทั้งยังมุ่งศึกษา ผลของการทดลองใช้นิทานที่พัฒนาขึ้นต่อทักษะ Soft Skills ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อประเมิน ประสิทธิภาพของนวัตกรรมดังกล่าว อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสม ยั่งยืน และสอดคล้องกับบริบทการศึกษาในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการพัฒนานิทานส่งเสริมทักษะ SOFT SKILLS ของครูในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาความสามารถในทักษะ Soft Skills ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนานิทานส่งเสริมทักษะ Soft Skills สำหรับนักเรียนในโรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยดำเนินการอย่างเป็นระบบตั้งแต่การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การออกแบบและพัฒนา การทดลองใช้ และการประเมินผล แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านครู มุ่งพัฒนาความสามารถของครูในการออกแบบและสร้างนิทานที่ส่งเสริมทักษะ Soft Skills ให้สอดคล้องกับบริบทผู้เรียน 2) ด้านนักเรียน มุ่งประเมินผลการใช้นิทานที่พัฒนาขึ้นต่อการส่งเสริมทักษะ Soft Skills ของนักเรียน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ด้านครู ประชากร ได้แก่ ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนกองทุนการศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมจำนวน 40 คน จาก 8 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้ 1) เป็นครูที่สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2) สอนรายวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และ 3) สมัครใจเข้าร่วมโครงการวิจัย ได้กลุ่มตัวอย่างครู จำนวน 16 คน จาก 8 โรงเรียน โรงเรียนละ 2 คน ด้านนักเรียน ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2568 ของโรงเรียนกองทุนการศึกษาทั้ง 8 โรงเรียน มีประชากรรวม 120 คน กลุ่มตัวอย่างนักเรียน จำนวน 32 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยคัดเลือกจากนักเรียนที่เรียนกับครูกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนเดียวกัน โรงเรียนละ 4 คน จาก 8 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดจุฬามณี โรงเรียนวัดม่วงหวาน โรงเรียนมาลาอิสสระเคราะห์ โรงเรียนรุ่งวิทยาประชาอุบลมรกต โรงเรียนวัดหนองไม้ซุง โรงเรียนบ้านช้าง โรงเรียนวัดทางหลวง และโรงเรียนวัดสามเพลง โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้ 1) เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2568 2) เรียนกับครูกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนเดียวกัน และ 3) ได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองในการเข้าร่วมโครงการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ด้านครู

แบบวัดความสามารถการสร้างนิทานส่งเสริมทักษะ Soft Skills สำหรับครูโรงเรียนกองทุนการศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ คือ วิเคราะห์คะแนนความสามารถในการพัฒนานิทานของครูก่อนและหลังการอบรม ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean: $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) กำหนดเกณฑ์ความสำเร็จที่ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม เปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการอบรมด้วยสถิติ Wilcoxon Signed-Ranks Test เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีขนาดเล็ก ($n = 16$) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ด้านนักเรียน

แบบประเมินความสามารถในทักษะ Soft Skills ของนักเรียน เป็นแบบประเมินตามเกณฑ์คุณภาพ (Rubric) แบบองค์รวม (Holistic Rubric) ครอบคลุมพฤติกรรมที่แสดงออกในแต่ละทักษะ Soft Skills ทั้ง 8 ด้าน จำนวน 40 ข้อ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ ได้แก่ ระดับ 5 (ดีเยี่ยม) ระดับ 4 (ดีมาก) ระดับ 3 (ดี) ระดับ 2 (พอใช้) และระดับ 1 (ควรปรับปรุง) โดยแต่ละระดับมีคำอธิบายพฤติกรรมที่ชัดเจนเป็นเกณฑ์การตัดสิน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.80 - 1.00 และวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.92

ผลการวิจัย

1. ผลการประเมินความสามารถในการพัฒนานิทานส่งเสริมทักษะ Soft Skills ก่อนและหลังการพัฒนา

การนำเสนอผลในส่วนนี้มุ่งตอบคำถามการวิจัยข้อที่ 1 ซึ่งกำหนดว่า ความสามารถของครูในการพัฒนานิทานส่งเสริมทักษะ Soft Skills หลังได้รับการพัฒนา สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กลุ่มตัวอย่างเป็นครู จำนวน 16 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังการพัฒนาโดยใช้สถิติ Wilcoxon Signed-Ranks Test แบบทางเดียว (One-tailed test)

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถครูก่อนและหลังการพัฒนา

การทดสอบ	N	$\bar{X}$	S.D.	Z	p
ก่อนการพัฒนา	16	39.45	3.68	-2.67	.008*
หลังการพัฒนา	16	42.87	3.21		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการพัฒนา ($\bar{X} = 42.87$) สูงกว่าก่อนการพัฒนา ($\bar{X} = 39.45$) แสดงให้เห็นว่าครูมีความสามารถในการพัฒนานิทานที่ส่งเสริมทักษะ Soft Skills สูงขึ้นหลังได้รับการพัฒนา เมื่อพิจารณาเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม (หากคะแนนเต็มเท่ากับ 50 คะแนน เกณฑ์ร้อยละ 80 เท่ากับ 40 คะแนน) พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการพัฒนา (42.87 คะแนน) สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และเมื่อทดสอบด้วยสถิติ Wilcoxon Signed-Ranks Test พบว่า คะแนนความสามารถของครูหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($Z = -2.67, p = .008$) แสดงให้เห็นว่าโดยภาพรวมครูมีความสามารถผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้

2. ผลการประเมินความสามารถในทักษะ Soft Skills สำหรับนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความสามารถทักษะ Soft Skills สำหรับนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ด้านทักษะ Soft Skills	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความสามารถในทักษะ Soft Skills
1. การคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา	4.20	0.55	ดีมาก
2. การคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม	4.45	0.48	ดีมาก
3. การทำงานร่วมกันและภาวะผู้นำ	4.55	0.42	ดีเยี่ยม
4. ความเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรม	4.30	0.51	ดีมาก
5. การสื่อสารและรู้เท่าทันสื่อ	4.15	0.58	ดีมาก
6. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.05	0.62	ดีมาก
7. ทักษะอาชีพและการเรียนรู้	4.25	0.53	ดีมาก
8. คุณธรรมจริยธรรม	4.65	0.38	ดีเยี่ยม
ภาพรวม	4.33	0.51	ดีมาก

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนมีทักษะ Soft Skills ในภาพรวมอยู่ในระดับ ดีมาก ($\bar{X} = 4.33, S.D. = 0.51$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม รองลงมา คือ ด้านการทำงานร่วมกันและภาวะผู้นำ

อภิปรายผล

1. ผลการวัดความสามารถของครูในการพัฒนานิทานส่งเสริมทักษะ Soft Skills

ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยความสามารถของครูในการพัฒนานิทานที่ส่งเสริมทักษะ Soft Skills หลังการพัฒนา ($\bar{X} = 42.87$) สูงกว่าก่อนการพัฒนา ($\bar{X} = 39.45$) และสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($Z = -2.67, p = .008$) ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากกระบวนการพัฒนาที่ใช้เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง (Learning by Doing) โดยครูได้ลงมือสร้างนิทานด้วยตนเองภายใต้การแนะนำของคู่มือการสร้างนิทาน ซึ่งช่วยให้ครูสามารถเชื่อมโยงความรู้เชิงทฤษฎีเกี่ยวกับทักษะ Soft Skills เข้ากับการปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาครูเชิงปฏิบัติและต่อเนื่อง (Professional Development) ที่เน้นการมีส่วนร่วมและการสะท้อนคิดจากการลงมือทำจริง ซึ่งเป็นหลักสำคัญที่ช่วยเปลี่ยนความรู้ให้เป็นทักษะที่สามารถใช้งานได้จริง (Schön, D. A., 1982) ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะ Soft Skills เพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ซึ่งพบว่า การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการที่เน้นให้ครูได้ลงมือปฏิบัติ (ชโลธร โชติศิริติเวช และวัลลภา อาริรัตน์, 2560)

2. ผลการพัฒนาความสามารถในทักษะ Soft Skills ของนักเรียน

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีระดับทักษะ Soft Skills โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.33, S.D. = 0.51$) โดยเฉพาะด้าน คุณธรรมจริยธรรม และ การทำงานร่วมกันและภาวะผู้นำ ซึ่งสะท้อนถึงพัฒนาการในด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนอย่างชัดเจนสอดคล้องกับแนวคิดว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้วรรณกรรมและนิทานเป็นสื่อกลางสามารถพัฒนาทักษะทางสังคมและอารมณ์ของเด็กได้ เช่น การสร้างนิทานประกอบภาพหรือกิจกรรมการเล่าเรื่องที่ส่งเสริมคุณลักษณะนิสัยต่าง ๆ เช่น ความเอื้อเฟื้อ การแสดงความคิดเห็น และการร่วมมือกับเพื่อน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของ Soft Skills (ธนิชฐา แจ่มอุทัย และคณะ, 2564) นอกจากนี้ แนวคิดจากการวิเคราะห์วรรณกรรมเพื่อส่งเสริม Soft Skills ยังชี้ให้เห็นถึงบทบาทของวรรณกรรมในการส่งเสริมความร่วมมือ ความคิดสร้างสรรค์ และการปรับตัวในการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน โดยพบว่า การวรรณกรรมสำหรับเด็กมีโอกาสส่งเสริม Soft Skills หลายด้านอย่างสอดคล้องกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะด้าน Collaboration - การทำงานร่วมกัน ซึ่งเป็นทักษะที่ปรากฏบ่อยที่สุดในวรรณกรรมที่วิเคราะห์ (ขวัญชฎิล พิศาลพงศ์ และสุตราภรณ์ ตันตินิรนาถ, 2568) ผลวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยเชิงดำเนิรกิจกรรมที่ใช้กิจกรรมสร้างสรรค์อื่น ๆ เช่น ละครสร้างสรรค์ ซึ่งพบว่า สามารถพัฒนา Soft Skills ต่าง ๆ ของเด็กและเยาวชน รวมถึงการสื่อสาร การคิดสร้างสรรค์ และการทำงานเป็นทีม เมื่อจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมและสะท้อนประสบการณ์ของตนเอง (ราเชล แยม์สุนทร, 2564)

สรุปและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ที่ 1 ความสามารถในการสร้างนิทานส่งเสริมทักษะ Soft Skills ของครูในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลังพัฒนามีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 42.87$) สูงกว่าก่อนการพัฒนา ($\bar{X} = 39.45$) และสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($Z = -2.67, p = .008$) แสดงว่ากระบวนการพัฒนาที่ใช้สามารถเสริมสร้างความสามารถของครูในการสร้างนิทานส่งเสริมทักษะ Soft Skills ได้อย่างมีประสิทธิภาพ วัตถุประสงค์ที่ 2 ความสามารถในการทักษะ Soft Skills ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่เรียนรู้ด้วยนิทานที่พัฒนาขึ้น มีระดับทักษะ Soft Skills โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.33, S.D. = 0.51$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = 4.65$) รองลงมา คือ ด้านการทำงานร่วมกันและภาวะผู้นำ ($\bar{X} = 4.55$) แสดงว่านิทานที่พัฒนาขึ้นสามารถส่งเสริมคุณลักษณะ

อันพึงประสงค์ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ข้อเสนอแนะ 1) ควรส่งเสริมให้มีการบูรณาการนิทานส่งเสริมทักษะ Soft Skills เข้ากับรายวิชาหลัก เช่น ภาษาไทย สังคมศึกษา และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะอย่างสม่ำเสมอ 2) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการพัฒนาทักษะ Soft Skills ระหว่างการใช้นิทานกับสื่อดิจิทัลรูปแบบอื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมที่สุด 3) ควรส่งเสริมความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองในการพัฒนาทักษะ Soft Skills ของนักเรียนอย่างต่อเนื่องที่บ้าน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และฝึกฝนทักษะในสภาพแวดล้อมที่หลากหลาย และ 4) ควรขยายกลุ่มตัวอย่างไปยังโรงเรียนในบริบทจังหวัดอื่น ๆ ที่มีลักษณะทางวัฒนธรรมและสังคมที่แตกต่างกัน เพื่อศึกษาความสามารถในการปรับใช้และประสิทธิภาพของนิทานในบริบทที่หลากหลาย

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญชฎิล พิศาลพงศ์ และสุตราภรณ์ ตันตินิรนาถ. (2568). การวิเคราะห์ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในวรรณกรรมเด็กและเยาวชน. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์, 45(4), 108-128.
- ชลัทธ ไซตีกิตติเวช และวัลลภา อาริรัตน์. (2560). ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะ Soft Skills เพื่อการจัดการเรียนรู้ของครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 5(1), 44-52.
- ณรงค์ฤทธิ์ เรืองบุญ และคณะ. (2555). การพัฒนาหนังสือนิทานคุณธรรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโนนกุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1. วารสารวิชาการหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 4(10), 165-171.
- ธนิษฐา แจ่มอุทัย และคณะ. (2564). ทักษะทางสังคมและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นปฐมวัยโดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยการเล่านิทาน. วารสารการวัดผลการศึกษา, 38(104), 165-173.
- ปิมปภา ร่วมสุข และคณะ. (2558). การสร้างสื่อนิทานเพื่อพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมด้านความมีน้ำใจในเด็กปฐมวัย. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakorn University สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ, 8(1), 903-922.
- ภรภัทร เฉตวงษ์. (2562). การใช้นิทานพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงคำคล้องจองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. ใน ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580. (2561). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก หน้า 1 (13 ตุลาคม 2561).
- ราเชล แยมสุนทร. (2564). ละครสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาออร์ฟิสกิล. วารสารวิจัยวิชาการ, 4(4), 305-318.
- วารินทร์ คำจา และคณะ. (2567). การพัฒนาความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยโดยใช้หนังสือนิทานประกอบกิจกรรมสร้างสรรค์. ใน ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการจัดการจัดการเรียนรู้. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579. กรุงเทพมหานคร: פרקหวาน กราฟฟิค จำกัด.
- สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2565). ทักษะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตและการทำงาน (Soft Skill) สำหรับผู้เรียน: ผลการศึกษาและแนวทางการพัฒนา. นนทบุรี: 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- Schön, D. A. (1982). The reflective practitioner: How professionals think in action. United States of America: Vincent Torre.